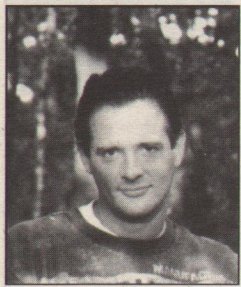

Prijsvorming in kunst en antiek (2)

Frank Buunk

In de vorige aflevering heb ik iets geschreven over een vraag die bij veel particuliere kunstkopers leeft, namelijk: hoe komen die prijzen tot stand? Ik vertelde toen dat men als antwoord op die vraag veelal met een weinig zeggend vraag-en-aanbod verhaal komt, en heb vervolgens geprobeerd te beschrijven hoe het marktmechanisme werkt. Maar er is een onderwerp dat met nog meer vraagtekens is omgeven. Men hoort in onze branche namelijk vaak dat de waarde-bepaling van voor niet-kenners vergelijkbare werken zo enorm verschillend kan uitpakken. Over de oorzaken daarvan wil ik deze keer iets zeggen, te meer omdat mijns inziens juist deze kwestie aan het algemene onbegrip omtrent de prijsvorming ten grondslag ligt.

Beëdigde taxateurs en make-laars in kunst en antiek worden geacht objectief te zijn in hun waarde-bepalingen. Ook de handelaren en de veilinghouders houden zich bezig met het afgeven van taxaties, al is het maar in de bepaling van inkooprijzen en prijscalculaties van hun eigen voorraad, respectievelijk het neerzetten van richtprijzen in de veilingcatalogi. Bij de laatste twee groepen is de waarde-bepaling natuurlijk minder objectief: er is bij hen een zakelijk belang

dat absolute neutraliteit in de weg staat.

Toch hoeft dat laatste zeker niet te betekenen dat de handelaren en veilinghouders wegens 'belangenverstrengeling' met hun prijsstelling altijd teveel aan het eigen zakelijk belang denken. Een correcte behandeling van de klant leidt namelijk, zoals in elk beroep, tot continuïteit in de relatie; zij die deze norm koesteren, zullen minder moeite hebben met het dragen van de 'twee petten': die van de taxateur en die van de handelaar of veilinghouder. Er kan tussen beide belangen zo een prima balans ontstaan.

Type kunsthandelaar

Naast deze 'pettenkwesie' speelt bij de prijsbepaling mee tot welk 'type' de kunsthandelaar behoort. In de vorige aflevering sprak ik over de 'hoofdprisedealer' en de scherp calculerende kunsthandelaar, die meer gericht is op continuïteit. De één is meer de collectioneur die zich teveel hecht aan zijn verzameling - zijn prijzen hebben iets van uitkoopsommen - de ander is een werker, een kunstactivist, één die véél klanten wil bedienen en heel actief wil zijn op de jachtvelden van het kunstmétier. Het laatste type handelaar is koopgericht; verkopen is noodzakelijk om nieuw te kunnen kopen. Verkopen moet daarom niet te moeilijk gaan en in het algemeen niet te lang duren. De meeste handelaren hebben natuurlijk iets van beide: een mix - en de vraag is, ook in verband met de waarde-bepaling, welke kant in welke mate overheerst.

Behalve deze voor het vak specifieke kanten zijn er natuurlijk ook de aspecten van al dan niet goed inkopen en van winstmar-

Ch. Rochussen 'Zeilwedstrijd op het IJ in 1846'. In 1985 geveild bij Christie's voor fl. 40.000.

ge. Dat is niets nieuws, want deze aspecten spelen in elke branche een rol.

Persoonlijke appreciatie

Maar een belangrijk punt dat ik nog niet heb aangeroerd is de subjectiviteit in de waarde-bepaling, die zich kennelijk nergens zo laat gelden als in ons vak. Ook tussen goede taxateurs bestaan vaak grote verschillen in de wijze van taxatie. Ik geloof dat er geen branche is waar zulke grote verschillen in de waarde-bepaling kunnen voorkomen als bij kunst en antiek. Vooral bij schaars voorkomende kunstvoorwerpen kunnen twee goede taxateurs, die beiden alle informatie over prijsopbrengsten tot hun beschikking hebben, toch grote verschillen in waardering hebben; dat is gewoon een kwestie van persoonlijke appreciatie. Hoe objectief je ook probeert te zijn in je taxatie, het gaat om kunst en daarmee om de perceptie, die de één in vervoering brengt en de ander koud laat, die de één 'waaninnig fantastisch en het einde' vindt, terwijl de ander slechts over 'be-gaafd vakmanschap' spreekt. Bij taxaties is het daarom van belang je bewust te zijn van die persoonlijke waardering en deze zoveel mogelijk ondergeschikt te maken aan het objectieve oordeel waarnaar je streeft.

Het métier van kunst en antiek is zo buitengewoon veelzijdig, moeilijk, en afhankelijk van de boven aangegeven subjectieve perceptie en appreciatie, dat de gene die denkt in dit vak uitgeleerd te zijn, er maar beter uit kan stappen. Hij verkeert dan namelijk in het stadium dat hij zijn fouten niet meer onderkent. Een andere oorzaak van verschillen in waardering zijn de 'gewone' beoordelingsfouten. Het is in deze moeilijke, ook voor de kenners soms onberekenbare branche niet vreemd, dat er heel menselijke vergissingen gemaakt worden.

Alleen komt er hier soms een heel gemeen duiveltje om de hoek kijken. Daar waar de ene deskundige een beoordelingsfout van de andere deskundige meent te zien, kan de laatste zich verschuilen achter de 'subjectiviteit van de beoordeling'... Het heeft iets van inktvispolitiek. Enerzijds is er de inkt, die een 'rookgordijn' kan leggen, anderzijds zijn er de verschillende rot-sen waar het dier zich achter kan verschuilen.

'Expert'

Sprekend over deskundigen: ik heb een aversie tegen het veel gebruikte woord 'expert' in onze branche. Het suggereert iets onfeilbaars. Je kunt een expert zijn op het gebied van auto- en brandschade, tot op het dubbel-

tje uitrekenen hoeveel blik(sem)-schade de verzekering moet uitkeren.

Dat werkt helemaal niet bij deskundigen in ons beroep. Een goede deskundige wordt je enkel en alleen door alert te blijven op fouten, ze altijd te onderkennen, te erkennen en ervan te leren. Misschien is de beste omschrijving dan ook wel een negatieve: de beste deskundige in kunst en antiek is degene die de minste missers maakt!

A propos een bijna gemiste kans uit mijn eigen verleden. In 1985 werd er bij Christie's een unieke regatta van Charles Rochussen geveild voor fl. 40.000,-. Dat leek mij destijds ècht te duur, maar toen ik 'Amsterdams historische eerste zeilwedstrijd' bij een goede relatie terugzag, werd mijn misser mij duidelijk. Gelukkig kon die hersteld worden door winst te bieden. En vervolgens heeft het schilderij slechts een uur in onze zaak te koop gestaan....

Wordt vervolgd.

Frank Buunk

PIEN

kunst • antiek • decor

van splunter & stuurman
reinold stuurman, beëdigd taxateur
grote st. jansstraat 7,
3811 hx amersfoort
tel. 033 4728971
fax 033 4633722
b.g.g. 033 4610501/0342 452143
open: di. t/m vr. 10.00-17.30
ma. 13.00-17.30, za. 10.00-17.00

Muurhuizen Antiek

Ida Kreutzer-Boode & Do.

Antiquairs
meubelen, kleingoed,
verlichting, stoffering

Muurhuizen 137, 3811 EE Amersfoort
Tel: 033 4656223/4612780
Open: di t/m zat. 10.00-17.00

VERKLARING VAN ECHTHEID

Historical Art Projects is gespecialiseerd in het opstellen van echtheidsverklaringen voor de kunst- en antiekwereld en helpt bij het oplossen van de vragen naar authenticiteit en helpt bij het maken van beschrijvingen voor kunstvoorwerpen.

Deze dienst wordt zowel aan particulieren, handelaren, musea en andere organisaties aangeboden. HAP onderzoekt alleen objecten in opdracht van de eigenaar, maar ook voor een aspirant koper met toestemming van de eigenaar.

Als een kunst- of antiek object voor onderzoek wordt aangenomen, verplicht de eigenaar zich HAP van goede foto's te voorzien en alle bekende informatie over het object te verstrekken, zoals de schriftelijke, de verbale, positieve en/of negatieve gegevens, alsmede de geschiedenis van het voorwerp. In de meeste gevallen zal het noodzakelijk zijn het object zelf ook te beoordelen. Aan de hand van alle gegevens kan dan een juist beeld gevormd worden. Soms zal een technisch onderzoek uitgevoerd moeten worden.

Een internationaal netwerk van specialisten op velerlei gebied is opgebouwd in de voorbije 20 jaar en wordt betrokken bij de beoordeling. Soms zal de naam in het rapport verwerkt worden; de meeste specialisten willen echter anoniem blijven, vanwege hun betrokkenheid elders. Normaliter kan binnen twee maanden het onderzoek worden afgerond en het rapport worden opgesteld.

Elk object wordt gescreend bij de Centrale Recherche Informatiedienst te Zoetermeer en The Art Loss Register in London, waar dagelijks de registratie van gestolen goederen wordt bijgehouden.

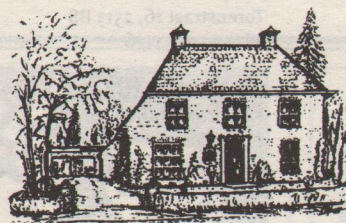
Het basisbedrag voor de echtheidsverklaring is vastgesteld op NGL. 1500,- excl. BTW. Indien extra kosten gemaakt moeten worden, dan gaat dit in overleg met de eigenaar.

HAP zal altijd een afschrift van het rapport en een foto in de eigen archieven bewaren. Met de identiteit van eigenaar zal zeer discreet worden omgegaan en zal zonder zijn/haar toestemming nooit openbaar gemaakt worden.

Bent u geïnteresseerd, stuur dan een foto of dia naar HAP, waarna een eerste onderzoek zal geschieden en bekeken zal worden of een nader onderzoek zin heeft. Bij een positief oordeel zal u een bevestiging worden toegezonden en verplicht de opdrachtgever zich tot aanbesteding van de helft van het basisbedrag.

Voor nadere informatie: Tel/Fax: 013-5369846.
Historical Art Projects - Postbus 10415 - NL-5000 JK Tilburg

ANTIETK "DE TERP"

Gespecialiseerd in:

- * Ned./Eng. 18e en 19e eeuwse meubelen
- * in eiken, mahonie, noten
- * kabinetten, ladenkasten, eethoeken, bureaus
- * Globe Wernick Boekenkasten
- * Staande Eng. klokken
- Comptoise klokken

Open: di t/m vrijd. 12-17.30 uur
zat: 10-17 uur
of: na telefonische afspraak

Hoogstraat 101 - 5258 BC
Berlicum (bij 's Hertogenbosch)

tel/fax: 073-5032296

